

# Educația Muzicală la Universitatea Deschisă din Brazilia: practici informale de învățare / Music Education in the Open University of Brazil: informal learning practices

Flávia Motoyama Narita

DUiversitatea din Brasília, Brazilia / Institutul de Educație, Universitatea din Londra, Marea Britanie / Universidade de Brasília, Brazil/ Institute of Education, University of London, UK

flavnarita@yahoo.com.br

## REZUMAT

*Metodele informale de învățare a muzicii ale lui Green (2008) au fost implementate cu succes în multe școli din Marea Britanie și din alte țări, inclusiv din Brazilia. Modelul propus de ea a dat totodată naștere la întrebări legate de un rol diferit atribuit profesorilor: după fixarea unei sarcini, aceștia se retrag și își observă elevii astfel încât să le poată diagnostica trebuințele și să facă intervenții adecvate, ceea ce permite elevilor să fie mai independenți față de instrucțiunile profesorilor, apreciindu-și ideile, metodele de peer learning și dezvoltarea autonomiei. Subscriu la aceste concepte, conștientizând însă că nu am reușit întotdeauna să le pun în practică, astfel încât am decis să transform modelul ei într-un modul e-learning și să îmi analizez propriile practici în calitate de supraveghetor al modulului respectiv. Urmând un plan de cercetare-acțiune prin studiu individual, am propus modulul de trei ori, de fiecare dată implementând modificări inspirate de cunoștințele câștigate din experiențele anterioare. Alegerea unui cadru e-learning pentru această cercetare se datorează rolului meu anterior de coordonator al unui curs de Educație Inițială pentru Profesori de Muzică susținut în cadrul sistemului Universității Deschise din Brazilia, care oferă cursuri universitare de licență folosind o combinație de interacțiuni online și față-în-față. În acest sens, am simțit nevoia să investighez acest nou context de educație pentru profesori de muzică și să analizez dacă metodele și concepțiile mele sunt în acord cu contextul Universității Deschise din Brazilia.*

## Cuvinte cheie

e-learning, metode informale de învățare a muzicii, Universitatea Deschisă din Brazilia

## INTRODUCERE

Lucrarea de față prezintă câteva aspecte apărute în cursul unui proiect de educație muzicală de tipul cercetare-acțiune-dezvoltare-curriculară desfășurat la Universidade de Brasília, Brazilia, în cadrul Universității Deschise din Brazilia. Înainte de a ne ocupa de cercetarea propriu-zisă, voi explica pe scurt ce este Universitatea Deschisă din Brazilia.

## Universitatea Deschisă din Brazilia

Creată în 2006 de guvernul brazilian, Universitatea Deschisă din Brazilia este un sistem care reunește universitățile de stat pentru a oferi cursuri în domeniul

## ABSTRACT

*Green's (2008) informal music learning practices have been successfully implemented in many schools in the UK and in other countries, including Brazil. Her model has also raised questions about a different role ascribed to teachers: after setting a task, they stand back and observe their pupils so that they can diagnose their pupils' needs and make appropriate interventions. This allows pupils to be more independent from teachers' instructions, valuing pupils' ideas, peer learning and the development of autonomy. Subscribing to these values but realizing that I have not always been able to implement them in my practice, I decided to adapt Green's model into an e-learning module and research my own practices as a supervisor of that module. Following a self-study action research design, I offered the module three times, each time implementing changes supported by the learning and the knowledge gained from previous experience. The choice of an e-learning setting for this research is due to my previous role as the coordinator of an Initial Music Teacher Education course offered within the Open University of Brazil system, which offers undergraduate courses using a mix of both online and face-to-face interactions. In this sense, I felt the need to investigate this new context of music teacher education and analyse if my practices and my values were attuned to the context of the Open University of Brazil.*

## Keywords

e-learning, informal music learning practices, Open University of Brazil

## INTRODUCTION

This paper presents some issues that have been arising during an action-research-curriculum-development project in music education that has been carried out at the Universidade de Brasília, Brazil, within the Open University of Brazil. Before the discussion of the research itself, I will briefly explain the context of the Open University of Brazil.

## The Open University of Brazil

Created in 2006 by the Brazilian government, the Open University of Brazil is a system that congregates existing government funded universities to offer Higher Education courses via e-learning using the internet. These universities offer their courses in areas where there is few

învățământului superior prin e-learning. Aceste universități susțin cursuri pentru zone unde există puține posibilități, sau nici una, de cursuri la zi în cadrul unui campus universitar (Brazilia, 2006). În parteneriat cu guvernele statale și municipale, aceste universități au înființat Centre de Asistență unde studenții ar trebui să se întâlnească în mod regulat pentru a-și desfășura activitățile din cadrul cursurilor. Fiecare Centru de Asistență este condus de un Coordonator al Centrului, care este de obicei un fost profesor din învățământul preuniversitar, fiind totodată însărcinat cu aspectele administrative ale Centrului care poate găzdui cursuri diferite, ale unor universități diferite. Cu Coordonatorul Centrului colaborează Tutorii Locali, care sunt de asemenea profesori la ciclul primar sau secundar și răspund de asistența pedagogică generală a unui curs. În acest sens, într-un Centru care găzduiește cinci cursuri diferite vom găsi cinci Tutori Locali, fiecare răspunzând de un curs, nefiind neapărat specializați în domeniul în care lucrează ca Tutore Local. În cazul cursului de Educație Muzicală oferit de Universidade de Brasília în cadrul sistemului Universității Deschise, există în acest moment paisprezece Tutori Locali, dintre care doar trei au o diplomă în muzică.

Pe lângă Tutorele Local, care asistă studenții în timpul întâlnirilor față-în-față de la Centru, aceștia sunt asistați online de Profesori Asociați și Supraveghetori responsabili de o anumită unitate de predare. Profesorii Asociați ai cursului pe care îl avem în vedere sunt de obicei profesori de muzică selectați în funcție de capacitățile lor muzicale pentru a lucra în unități specifice cum sunt instrumente cu claviatură, chitară, percuție, canto, educația auzului, Formare Supervizată în Predarea Muzicii etc. Supraveghetorii pot fi autori și designeri ai unității de curs sau profesori neexperimentați familiarizați cu contextul unității de învățare. Autorii fiecărei unități au fost, cu foarte puține excepții, cadre didactice universitare.

## SCOPURILE CERCETĂRII

Pentru acest studiu am conceput și supravegheat o unitate de curs adaptând metodică muzicală informală a lui Green (2008) în cadrul sistemului Universității Deschise din Brazilia. Concentrându-mă asupra propriilor mele acțiuni, cercetez dezvoltarea a) propriei mele experiențe profesionale și b) unitatea de curs propriu-zisă, investigând modul în care acțiunile mele ca supraveghetor afectează acțiunile participanților la curs.

Am ales modelul lui Green datorită rezultatelor sale pozitive în practica muzicală școlară din Marea Britanie, incluzând motivația și dezvoltarea muzicală. În plus, este un model în care profesorul are un rol diferit, lăsând spațiu pentru autonomia studenților. Acest model a fost propus de Green în urma unei cercetări prealabile în care autoarea a investigat cum învață cântăreții de muzică pop, adică în cea mai mare parte în mod informal (Green, 2002). Ulterior a adaptat cinci caracteristici ale practicilor informale de învățare, pe care le-a identificat în cercetarea ei, la domeniul formal al școlilor. Pe scurt, aceste cinci caracteristici sunt: 1) elevii aleg repertoriul cu care doresc să lucreze; 2) aceștia încearcă să imite

or no offer of a face-to-face on-campus course (Brasil, 2006). In partnership with State and Municipal governments, those universities set up Support Centres where students should meet regularly to carry out their course activities. Each Support Centre is run by a Centre Coordinator, who is usually a former school teacher and is also responsible for the administrative issues of the Centre, which may host different courses from different universities. Working together with the Centre Coordinator, we have the Local Tutors, who are also primary or secondary school teachers and are responsible for the general pedagogical assistance of a course. In this sense, in a Centre that hosts five different courses, we find five Local Tutors, each one responsible for one course but not necessarily trained in the field where they work as a Local Tutor. In the case of the Music Education course offered by the Universidade de Brasília within the Open University System, there are currently fourteen Local Tutors; of which, only three have a degree in Music.

Besides the Local Tutor, who supports students during their face-to-face meetings in the Centre, students are assisted online by Associate Teachers and Supervisors, who are responsible for a specific course teaching unit. The Associate Teachers of this targeted course are usually music teachers who have been selected according to their musical abilities to work in specific units such as Keyboard, Guitar, Percussion, Singing, Aural Training, Supervised Music Teaching Training, etc. The Supervisors might be the authors and the designers of the course unit or an experienced teacher familiar with the content of the unit. The authors of each unit were, with very few exceptions, university lecturers.

## RESEARCH AIMS

For this study, I designed and supervised a course unit adapting Green's (2008) informal music pedagogy within the Open University of Brazil system. Focusing on my own actions I am researching the development of a) my own professional experience and b) the course unit itself, investigating how my actions as a supervisor affect the actions of the course participants.

Green's model has been chosen due to its positive outcomes found in school musical practices in the UK, including motivation and musical development. Besides, it is a model in which the teacher has a different role that gives room for students' autonomy. Such a model was proposed by Green after previous research in which she investigated how popular musicians learn, which is mostly informally (Green, 2002). She, then, adapted five characteristics of informal learning practices she found in her research to the formal realm of schools. Briefly, the five characteristics are: 1) pupils choose the repertoire they want to work with; 2) they try to copy recordings by ear; 3) they get into friendship groups and learn from each other; 4) knowledge acquisition is haphazard and starts from the 'real-world' repertoire; and 5) there is integration of listening, performing and composing, with emphasis on creativity (Green, 2008, p. 10).

Based on the second stage of her seven-stage pedagogic model, I designed an online 8-week module offered to the undergraduate students of the Music Education Course. During those eight weeks, in one of their face-to-face tasks, the students had to enact Green's model: they

înregistrările după ureche; 3) leagă prietenii în grupuri și învață unii de la alții; 4) fixarea cunoștințelor ține de hazard și pornește de la repertoriul 'lumii reale'; 5) sunt integrate ascultarea, interpretarea și compoziția, cu accent pe creativitate (Green, 2008, p. 10).

Pe baza etapei a doua a modelului ei pedagogic de șapte etape, am conceput un modul online de 8 săptămâni oferit studenților din ciclul de licență de la Cursul de Educație Muzicală. În timpul celor opt săptămâni, într-una din sarcinile față-în-față, studenții trebuiau să pună în scenă modelul lui Green: și-au ales grupurile, au ascultat bucăți muzicale scurte și le-au imitat după ureche, cântând și improvizând împreună. Mai târziu, studenții au pregătit materiale pedagogice similare celor folosite în activitățile lor muzicale și le-au testat în două lecții cu elevii lor din școală. Pregătirea materialului didactic a fost asistată online de Profesorii Asociați și de mine, care le-am oferit feedback folosind mediul de învățare virtual (moodle) și alte instrumente cum sunt Google+, skype, twitter și Facebook.

Analizându-mi propriile acțiuni în calitate de supraveghetor al modulului menționat, discut acum fezabilitatea adaptării modelului lui Green la acest context specific de e-learning din Brazilia. Una dintre întrebările studiului, care reprezintă punctul central al acestei lucrări, este:

La ce tipuri de practică muzicală, predare a muzicii și practici de interacțiune socială iau parte participanții la curs, acordându-le încredere în cadrul interacțiunilor față în față și online?

Metodele de colectare a datelor au inclus observații ale practicilor muzicale și/sau de predare ale studenților, interviuri, chestionare online și documentări de tipul înregistrări audio și video, texte și material didactic produs de ei pe parcursul modulului.

## CONCEPTUL PROIECTULUI

Acesta este un proiect de cercetare-dezvoltare cu două faze, incluzând cercetare-acțiune. Prima etapă s-a desfășurat prin două stagii consecutive ale unui modul extra-curricular opțional, din august până în decembrie 2011, iar a doua etapă s-a desfășurat sub forma unei unități curriculare, din august până în octombrie 2012. În prima fază am fost în Brazilia și am putut interacționa direct cu participanții la curs, putând să observ și să fiu martoră la unele dintre activitățile lor muzicale, ceea ce mi-a permis să obțin o perspectivă empatică asupra celor implicați și să încerc eu însămi rolul diferit de profesor în cadrul pedagogiei informale, care se retrage, observă abilitățile studenților și, dacă e necesar, face unele intervenții și acționează ca un model muzical. În a doua fază, eram în Anglia, și, de la distanță, am supravegheat și am interacționat cu participanții la curs, utilizând *hangout*, un instrument de video-chatting disponibil pe Google+, SoundCloud, o platformă de sunet pentru distribuirea de înregistrări audio și postarea de comentarii, serviciile micro blog twitter și Lino it-online stickies.

Fiecare stagiou a constat dintr-un ciclu de planificare, acțiune, analiză, evaluare și reflecție în cadrul conceptului de cercetare-acțiune. Se bazează pe ceea ce McNiff și Whitehead (2011, p. 47) numesc cercetare-

chese their groups, listened to riffs and copied them by ear, playing and improvising together. Later on, the students prepared pedagogical material similar to those they used in their musical practices and tried them out in two lessons with their schools pupils. The preparation of the pedagogical material was assisted online by the Associate Teachers and by myself, who gave them feedback using the virtual learning environment (moodle) and using other tools such as Google+, skype, twitter and Facebook.

By analysing my own actions as the supervisor of the above-mentioned module, I am discussing the feasibility of adapting Green's model to this specific e-learning context in Brazil. One of the research questions, which is the focus of this paper, is:

What kinds of music-making, music-teaching and social interaction practices do the participants of the course take part in and value in relation to face-to-face and online interactions?

The methods to collect data included observations of students' musical and/or teaching practices, interviews, online questionnaire and documentation of students' material such as videos, audio, texts and their pedagogical materials produced during the module.

## RESEARCH DESIGN

This is a two-phase research-and-development project involving action research. The first phase was carried out in two consecutive offers of an optional extracurricular module, from August to December 2011, and the second phase was carried out as a curricular unit, from August to October 2012. In the first phase, I was in Brazil and could interact directly with the course participants, being able to observe and witness some of their musical and teaching practices, which allowed me to take an empathetic perspective with these actors and to try out myself the different role of a teacher in the informal pedagogy: standing back, observing students' abilities and, if necessary, making some intervention and acting as a musical model. In the second phase, I was in England and, from a distance, supervised and interacted with the course participants making use of the hangout, a video chatting tool available in the social media Google+, SoundCloud, a sound platform to share audios and place comments, the micro blog twitter and the online stickies Lino it.

Each offer consisted of a cycle of planning, action, analysis, evaluation and reflection within the action research design. It is based on what McNiff and Whitehead (2011, p.47) call living theory action research, "that is grounded in the ontological 'I' of the researcher, and uses a living logic, that is, researchers organize their thinking in terms of what they are experiencing at the moment". Hence, each offer was modified according to my experience of the previous offer and participants' earlier responses. The musical practices, for instance, were different in each cycle. In the first one, they were planned just like in Green's model: enacting stage 1, in which students chose their own song, got into friendship groups and copied the song by ear; and enacting stage 2, in which they were presented three options of songs broken down into riffs to be played by ear. Despite the relevance of stage 1 as a means to get to know students'



acțiune prin teorie vie, „ancorată în ‚eu-l’ ontologic al cercetătorului, utilizând o logică vie, unde cercetătorii își organizează gândirea pe baza a ceea ce experimentează pe moment”. Așadar, fiecare stagiu a fost modificat în concordanță cu experiența mea din ciclul anterior și cu răspunsurile anterioare ale participanților. Activitățile muzicale, de pildă, au fost diferite în fiecare ciclu. În primul, au fost planificate exact ca în modelul lui Green: punerea în scenă a etapei 1, în care studenții și-au ales propriul cântec, au legat prietenii și au imitat cântecul după ureche; și punerea în scenă a etapei 2, în care li s-au prezentat la alegere trei cântece împărțite în fraze pentru a fi cântate după ureche. În ciuda relevanței primei etape pentru aflarea preferințelor muzicale ale studenților, în al doilea ciclu am ales să mă concentrez pe un singur cântec din etapa a doua, cu fraze melodice mai clare și mai ușor de imitat și de aranjat. Motivul principal pentru această decizie este faptul că metodele de predare se bazau pe etapa 2. În acest sens, activitățile muzicale din al doilea ciclu au fost, de fapt, mai eficiente pentru a ilustra cum ar putea suna un material didactic. Totuși, studenții încă întâmpinau dificultăți în pregătirea materialelor. Ca urmare, am planificat al treilea ciclu în așa fel încât activitățile muzicale în sine erau o pregătire a materialului didactic. Studenții au ales un cântec pentru a fi utilizat în lucrul cu elevii lor de la școală, iar acest cântec era același pe care l-au interpretat în activitățile lor muzicale. Fiind o activitate în grup, fiecare membru a interpretat o linie melodică diferită, care a fost înregistrată, reprezentând punctul de pornire al unei compilații de înregistrări audio care au constituit materialul lor didactic.

Metodele de predare din cele trei cicluri au fost similare, constând din două lecții în care studenții și-au testat materialele didactice pe care le pregătiseră și au încercat o abordare pedagogică diferită, conform modelului lui Green: s-au retras, și-au observat elevii și au făcut intervenții ca modele muzicale. Metodele de predare au variat în funcție de cântecul ales, de materialul pregătit și de resursele găsite de fiecare student în cadrul școlii. Următoarea secțiune ilustrează metodele de predare cu un exemplu luat din primul ciclu al acestei cercetări-acțiune prin studiu individual. De aici înainte mă voi referi la studenții din ciclul de licență ca Profesori-Studenti, din moment ce au rolul de profesori în cadrul unor școli.

## METODE DE PREDARE ȘI REFLECȚII ASUPRA ACESTORA

În primul stagiul al acestui modul, un Profesor-Student de la centrul de asistență din Ipatinga, un oraș din statul Minas Gerais (în sud-estul Braziliei), a ales să lucreze cu cântecul *Don't stop believing* al formației Journey, folosind varianta Glee. La început, Profesorul-Student s-a înregistrat pe el însuși cântând fragmentele vocale, acompaniat la pian de un coleg. Apoi, aceste înregistrări au fost compilate pe un CD și distribuite fiecărui grup de elevi, cărora li s-au dat totodată și versurile cântecului. Pe lângă aceste materiale, Profesorul-Student a selectat un videoclip al cântecului, a împrumutat o chitară, o claviatură și câteva CD-playere pentru a le duce la școală.

În lecția la care am asistat, elevii au vizionat videoclipul pentru a-și aminti ce făcuseră și s-au reunit în grupuri

musical choice, in the second cycle I decided to focus on only one song of stage 2, which had clearer riffs that were easier to copy and make arrangements with. The main reason for such a decision was the fact that the teaching practices were based on stage 2. In this sense, the musical practices in the second cycle were, actually, more effective to illustrate how a pedagogical material might sound like. However, students still had difficulties to prepare their materials. Due to this, I planned the third cycle in a way that the musical practices were already a preparation of the pedagogical material. The students started choosing a song to be worked with their school pupils and this chosen song was also the one they played in their musical practices. Since it was an ensemble practice, each participant played a different musical line, which was recorded and was the starting point of a compilation of audio tracks that formed their pedagogical material.

The teaching practices in the three cycles were similar, consisting of two lessons in which the students tried out the pedagogical materials they had prepared and tried a different teaching approach, following Green's model: standing back, observing their pupils and making interventions as musical models. The teaching practices varied according to the chosen song, to the material prepared and to the resources each student found in their school setting. The next section illustrates the teaching practices with an example taken from the first cycle of this self-study action research. From now on, I will refer to the undergraduate students as Student Teachers, since they acted as teachers in school contexts.

## TEACHING PRACTICES AND REFLECTION ON ACTION

During the first offer of this module, a Student Teacher from the support centre of Ipatinga, a city in the State of Minas Gerais (Southeast Brazil), chose to work with the song *Don't stop believing* by the group Journey, using the Glee's version. Firstly, the Student Teacher recorded himself singing the different vocal lines accompanied by a colleague on the piano. Then, these tracks were compiled in a CD and distributed to each group of school pupils, who were also given the lyrics of the song. Besides these materials, the Student Teacher selected a video clip of the song, borrowed a guitar, a keyboard and some CD players to take to the school.

In the lesson I observed, the school pupils watched the video clip to recall what they had been doing and got into their groups to continue listening to the audio tracks. Each group decided to learn one vocal line and two pupils who already knew how to play the keyboard and the guitar accompanied their colleagues. The Student Teacher took a responsive role instead of directing his pupils.

After the lesson, I asked the school pupils what they thought about such a practice and some of their answers were:

- “I learned a song without a text”. (Since the lyrics were in English, most of them preferred to sing it vocalising ‘la, la, la’);
- “Previously, I would have listened only to the vocals” (without noticing the many layers that form a musical piece);

pentru a continua să asculte înregistrările audio. Fiecare grup a decis să învețe o linie melodică, iar doi elevi care știau cum să folosească claviatura și chitara și-au acompaniat colegii. Profesorul-Student și-a asumat rolul de a oferi răspunsuri, în loc de a da indicații elevilor.

După lecție, am întrebat elevii ce cred despre această metodă; iată câteva răspunsuri:

- “Am învățat un cântec fără text”. (Versurile fiind în engleză, majoritatea au preferat să îl cânte vocalizând ‘la, la, la’);
- “Înainte aș fi ascultat doar partea vocală” (fără a observa straturile multiple care formează piesa muzicală);
- “Mi-a plăcut acest ‘rol nou’ al profesorului pentru că e mai bine când profesorul ne lasă să lucrăm singuri”.

Fiind întrebați dacă pot reda alt cântec folosindu-și vocile, unul dintre elevi a pus un cântec funk pe care îl avea înregistrat pe un dispozitiv portabil, iar restul colegilor săi au început să îl imite folosind percuție corporală și cântând cu vocea unele versuri pe care le-au identificat. Apoi Profesorul-Student le-a dat câteva idei muzicale, servind el însuși drept model muzical și luând parte la improvizația elevilor săi la cântecul funk.

Mai târziu, în timpul interviului cu Profesorul-Student, acesta a declarat printre altele că e un tip diferit de practică, dar că o consideră cercetare, pentru că îl ajută să vadă lucruri cum sunt organizarea și contextul școlar. Totodată a descoperit că elevii lui sunt mai responsabili și, de aceea, crede că a lucrat și cu alte aptitudini ale lor, în afara celor muzicale.

## CÂTEVA CONSIDERAȚII

În ansamblu, Profesorii-Studenti care și-au testat materialele cu elevii lor au agreat metodele de predare, menționând un înalt nivel de motivație. Au precizat importanța unei pregătiri atente a materialelor pentru o lecție reușită. În pregătire s-au implicat prin alegerea unui repertoriu adecvat, înregistrarea diverselor straturi ale muzicii selectate, scrierea de notații muzicale pentru elevi (acorduri pentru chitară cu versuri și ritmuri de percuție), realizarea unui număr suficient de copii de CD-uri sau fișiere MP3 cu materialul audio, punerea la dispoziție a unor CD playere și instrumente muzicale și găsirea unui spațiu pentru activitățile de ascultare și de interpretare ale elevilor. În timpul lecțiilor, din cauza lipsei spațiilor adecvate în interiorul școlilor, atât Profesorii-Studenti cât și elevii au întâmpinat interferențe sonore provenite de la celelalte grupuri, iar uneori elevii s-au luptat să asculte înregistrările cu echipamente audio de slabă calitate. Totuși, în pofida acestor dificultăți, elevilor le-au făcut plăcere aceste activități muzicale foarte practice, cât și libertatea pe care au avut-o de a lucra singuri, fără supravegherea strictă a Profesorului-Student.

Pe de altă parte, Profesorii-Studenti din prima parte a acestui studiu au relatat de regulă că li s-a părut dificil să se abțină să predea și să ofere doar răspunsuri. Timpul limitat pe care l-am avut pentru aceste metode a contribuit probabil la accentuarea nerăbdării Profesorilor-Studenti de a obține un rezultat rapid, ceea ce poate i-a

- “I preferred this ‘new role’ of the teacher because it’s better when the teacher allows us to work by ourselves”.

When asked if they could copy another song using their voices, one of the pupils played a funk song that was in his portable device and the rest of his colleagues started copying it using body percussion and voicing some of the lines they identified. The Student Teacher gave some musical ideas, acting as a musical model and taking part in his pupils’ improvisation of the funk song.

Later on, during the interview with the Student Teacher, some of his reflections were that it was a different type of practice, but it was also considered research for him because it helped him see things such as organization and the school context. He also mentioned that he found his pupils were more responsible and, therefore, he believed he worked with other skills besides their musical skills.

## SOME CONSIDERATIONS

Overall, Student Teachers who tried their materials with their pupils enjoyed the teaching practices, mentioning a high level of motivation. They pointed out the importance of a careful preparation of their materials for a successful lesson. The preparation involved them choosing an appropriate repertoire, recording the different layers of the chosen music, writing guiding notation (guitar chords with lyrics and percussion rhythms), making enough copies of CDs or MP3 files with the recorded audio, providing CD players, musical instruments and finding space for their pupils’ listening and performing practices. During their lessons, due to the lack of appropriate space in schools, both Student Teachers and pupils had to deal with sound interference coming from the different groups, and sometimes pupils struggled to listen to the CD on poor quality sound equipment. However, despite these difficulties, pupils enjoyed the very hands-on musical practices and the freedom they had to work by themselves, without close supervision of the Student Teacher.

On the other hand, Student Teachers from the first phase of this study usually reported that they found it difficult to refrain from teaching and to adopt a responsive attitude. The short time we had for the teaching practices may have contributed to increase Student Teachers’ anxiety to achieve a quick result, which may have made them feel like intervening more often. On such occasions, pupils have usually responded positively, taking for granted that this is how a music lesson should be conducted.

Therefore, teacher’s role in this informal pedagogy still needs to be agreed and understood by both Student Teachers and pupils. Pupils’ freedom to conduct their learning process must be taken responsibly by themselves and should not be interpreted as Student Teachers’ lack of planning or neglect of pupils’ musical abilities. Rather, it should be an opportunity to better understand pupils’ own needs, providing a customised learning approach. Despite the above-mentioned challenges faced by Student Teachers during the offers of this module, pupils’ positive response has been a reward to their effort, echoing in their willingness to try this informal approach on other occasions.

determinat să intervină mai des. În astfel de ocazii, studenții au reacționat de obicei pozitiv, considerând un lucru de la sine înțeles că lecția de muzică trebuie să se desfășoare în acest mod.

De aceea, rolul profesorului în cadrul acestor metode informale nu este încă stabilit și înțeles de către Profesorii-Studenti și elevi. Libertatea elevilor de a-și autoghida procesul de învățare trebuie asumată în mod responsabil și nu interpretată ca lipsă de planificare din partea Profesorului-Student sau ca o neglijare a abilităților muzicale ale elevilor. Ar trebui mai degrabă să fie o ocazie de a înțelege nevoile proprii ale elevilor, oferind o abordare personalizată a învățării. În pofida provocărilor menționate, întâmpinate de Profesorii-Studenti pe parcursul acestui modul, reacția pozitivă a elevilor a fost o răsplată a efortului lor, găsindu-și ecoul în disponibilitatea lor de a încerca această abordare informală și în alte ocazii.

În ceea ce privește propria mea experiență și evoluție în calitate de supraveghetor, am schimbat concepția modulului și m-am transpus în acest rol diferit al profesorului, încercând să rămân în fundal și să fiu model muzical în timpul interacțiunilor față-în-față și online. Unele dintre constatările acestui studiu relevă importanța unor supervizări sincrone mai frecvente, astfel încât să putem urmări procesele activităților muzicale și de predare ale studenților. Mediile de socializare și alte instrumente online au fost încorporate în oferta de studiu, iar utilizarea lor necesită o analiză atentă.

As part of my own learning and development as a supervisor, I have been changing the design of the module and enacting this different role of a teacher, trying to stand back and to be a musical model during face-to-face and online interactions. Some of the findings of this study point to the importance of more frequent synchronous supervisions so that we can follow the process of students' musical and teaching practices. Social media and other online tools have been incorporated into the offers and their use needs a careful analysis.

## BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

- [1] Brasil. (2006). Presidência da República, Casa Civil, Subchefia para Assuntos Jurídicos, Decreto no 5.800, de 8 de junho de 2006. Dispõe sobre o Sistema Universidade Aberta do Brasil – UAB. [http://www.planalto.gov.br/ccivil\\_03/\\_Ato2004-2006/2006/Decreto/D5800.htm](http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_Ato2004-2006/2006/Decreto/D5800.htm) Retrieved 31st October 2012.
- [2] Green, L. (2002). *How popular musicians learn: a way ahead for Music Education*. Aldershot: Ashgate.
- [3] Green, L. (2008). *Music, Informal Learning and the School: a new classroom pedagogy*. Aldershot: Ashgate.
- [4] McNiff, J. and Whitehead, J. (2011). *All you need to know about Action Research* (second edition). London: Sage.